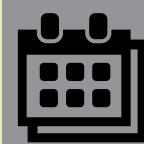

ΣΑΝ ΝΑ ΗΤΑΝ ΣΗΜΕΡΑ

ΓΕΓΟΝΟΤΑ

1897 Κηρύσσεται ο καταστροφικός για την Ελλάδα πόλεμος με την Τουρκία.

1944 Οι Γερμανοί εκτελούν 270 κατοίκους της Κλεισούρας στην Καστοριά ως αντίποινα για το φόνο δύο συμπατριωτών τους στρατιωτών.

1962 Ο καθαιρεθείς αρχηγός του ΚΚΕ Νίκος Ζαχαριάδης ζητά να επιστρέψει στην Ελλάδα για να δικαστεί. Η αίτησή του δεν γίνεται δεκτή.

1966 Το ελληνικής ιδιοκτησίας δεξαμενόπλοιο «Joanna V», με πλοίαρχο τον Γιώργο Βαρδινογιάννη, διασπά το ναυτικό αποκλεισμό που έχουν επιβάλει οι Βρετανοί στο ρασιστικό καθεστώς Σμιθ της Ροδεσίας και ανεφοδιάζει με πετρέλαιο τη χώρα.

1979 Εκδηλώνεται η 2η Πετρελαϊκή Κρίση, με αφορμή την Ιρανική Επανάσταση.

1992 Επαναληπτική ψηφοφορία στην εκλογική περιφέρεια της Β' Αθήνας, λόγω της έκπτωσης από το αξίωμα του Δημήτρη Τσοβόλα και της παραίτησης όλων των επιλαχόντων του ψηφοδελτίου του ΠΑΣΟΚ.

1998 Οι πυρκαγιές και βομβιστικές επιθέσεις σε ελληνικά νησιά ήταν έργο τουρκικών υπηρεσιών. Η ομολογία αυτή αναφέρεται μεταξύ άλλων σε απόρρητη έκθεση του τμήματος ερευνών του πρωθυπουργικού γραφείου στην Τουρκία, η οποία αφορά το σκάνδαλο των σκοτεινών σχέσεων κράτους και παρακράτους στην Τουρκία μετά το 1993. Τα στοιχεία της απόρρητης έκθεσης έφερε στο φως της δημοσιότητας η «Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία», το δημοσίευμα της οποίας επιβεβαίωσαν κυβερνητικοί αξιωματούχοι, επιμένοντας ότι η κυβέρνηση είχε στο πρόσφατο παρελθόν συγκεκριμένα στοιχεία για τουρκικούς εμπρησμούς σε ελληνικά νησιά.

2007 Το ελληνικό κρουαζιερόπλοιο «Sea Diamond», με 1.153 επιβάτες και 390 μέλη του πληρώματος, εξωκείλει ανοικτά της Σαντορίνης. Η επιχείρηση διάσωσης είναι επιτυχημένη, ωστόσο δύο άνθρωποι αγνοούνται: ο 45χρονος γάλλος Ζαν-Κριστόφ Αλέν και η 16χρονη κόρη του Μοντ.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

1827 Τζόζεφ Λίστερ, άγγλος χειρουργός, που έθεσε τις βάσεις για την αντισηπτική χειρουργική.

1908 Χέρμπερτ Φον Κάραγιαν, ελληνικής καταγωγής αυστριακός διευθυντής ορχήστρας. (Θαν. 16/7/1989)

1916 Γκρέγορι Πεκ, αμερικ. ηθοποιός.

ΘΑΝΑΤΟΙ

1997 Άλεν Γκίνσμπεργκ, αμερικανός ποιητής, από τις κορυφαίες προσωπικότητες που ανέδειξε το κίνημα των Μπίτνικς τη δεκαετία του 1950. (Ουρλιαχτό)

2010 Σάβα Πέροβιτς, σέρβος χειρουργός, πρωτοπόρος στην αλλαγή φύλου και τη μεγέθυνση του ανδρικού μορίου.

2013 Νίκος Παππάς, ανώτατος αξιωματικός του Πολεμικού Ναυτικού, που ως κυβερνήτης του αντιτορπιλικού Βέλος πρωτοστάτησε στο Κίνημα του Ναυτικού κατά της Χούντας, το 1973. (Γεν. 1930)

Ο Ελληνοτουρκικός Πόλεμος του 1897

Πολεμική αναμέτρηση μεταξύ του Βασιλείου της Ελλάδας και της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, με αφορμή το Κρητικό Ζήτημα. Η πρώτη τουφεκιά έπεσε στις 6 Απριλίου 1897 και οι πολεμικές συγκρούσεις τερματίστηκαν στις 8 Μαΐου του ίδιου χρόνου με ήττα της Ελλάδας. Στις αρχές του 1896 την Ελλάδα κυβερνούσε ο Θεόδωρος Δηλιγιάννης, πολιτικός με δημαγωγικές τάσεις. Εκτός από τα μεγάλα και δυσεπίλυτα οικονομικά προβλήματα, είχε να αντιμετωπίσει και την κατάσταση στην Κρήτη, που βρισκόταν τότε υπό οθωμανικό ζυγό. Η διακυβέρνηση της μεγαλονήσου από τον ελληνικής καταγωγής Καραθεοδωρή Πασά είχε στεφθεί από αποτυχία. Τα φιλελεύθερο και φιλοδίκαιο πνεύμα του εξόργισε τους Τουρκοκρητικούς, οι οποίοι αποφάσισαν να καταστήσουν αδύνατη την περαιτέρω παραμονή του στο νησί. Ταραχές εξερράγησαν και δολοφονίες χριστιανών προκρίτων σημειώθηκαν, όχι κάτι ασυνήθιστο στη μακράιωνα διαβίωση μουσουλμάνων και χριστιανών στην Κρήτη. Τον Καραθεοδωρή Πασά διαδέχθηκε ο τουρκαλβανός Τουρχάν Πασάς, ο οποίος ούτε και αυτός έγινε αποδεκτός από τους ομοδόξους του. Με προτροπή των μεγάλων δυνάμεων, η διοίκηση της Κρήτης ανέλαβε ο χριστιανός Γεώργιος Βέροβιτς, πρώην διοικητής της Σάμου. Η κατάσταση, όμως, παρέμεινε έκρυθμη και το αίμα έρεε άφθονο. Οι χριστιανοί Έλληνες, που αποτελούσαν το 80% των κατοίκων της Κρήτης, είχαν ξεσποκωθεί και ζητούσαν αυτονομία για το νησί τους.

Η Αγγλία, η Γαλλία, η Ρωσία, η Αυστρία και η Ιταλία έστειλαν από ένα πλοίο στην Κρήτη για την προστασία των υπηκόων τους. Το ίδιο ήθελε να πράξει και η Ελλάδα, αλλά εμποδίστηκε από τις πρεσβευτές των Μεγάλων Δυνάμεων στην Αθήνα. Πάντως, βοήθεια έφθανε από την Ελλάδα στην Κρήτη, χάρη στην ιδιωτική πρωτοβουλία και συγκεκριμένα την Εθνική Εταιρεία, μια μεγαλοϊδεατική οργάνωση, με βαθιές ρίζες στην ελίτ της αθηναϊκής κοινωνίας και της ελληνικής διασποράς.

Η ενέργεια αυτή προκάλεσε την αντίδραση του Σουλτάνου Αμπντούλ Χαμίτ, ενώ από την πλευρά τους οι Μεγάλες Δυνάμεις προσπαθούσαν να τον πείσουν να δώσει μεγαλύτερα προνόμια στην Κρήτη. Ο Σουλτάνος δέχθηκε ο διοικητής της Κρήτης να είναι πάντοτε χριστιανός και να διορίζεται με τη σύμφωνη γνώμη των μεγάλων Δυνάμεων, αλλά την ίδια ώρα ενθάρρυνε τους Τουρκο-

κρητικούς να γίνονται καθημερινά προκλητικότεροι.

Στις 24 Ιανουαρίου 1897 οι μουσουλμάνοι προέβησαν σε σφαγές χριστιανών στα Χανιά. Ο Δηλιγιάννης, ευρισκόμενος σε δύσκολη θέση και υπό την πίεση των λαϊκών αντιδράσεων, αναγκάστηκε να στείλει στρατιωτικές δυνάμεις στην Κρήτη, γνωρίζοντας ότι αυτό θα αποτελούσε αιτία πολέμου για την Υψηλή Πύλη. Στολίσκος πολεμικών πλοίων κατευθύνθηκε στο νησί υπό τον βασιλόπαδα Γεώργιο, ενώ ο συνταγματάρχης Τιμολέων Βάσσος με χίλιους άνδρες αποβιβάστηκε στον όρμο του Κολυμπαρίου (δυτικά των Χανίων), με εντολή να καταλάβει την Κρήτη εν ονόματι του Βασιλιά Γεωργίου Α'.

Στις 7 Φεβρουαρίου είχε την πρώτη του επιτυχία, όταν κατανίκησε τετραπλάσια δύναμη τουρκοκρητών και οθωμανικών δυνάμεων. Στρατιωτικά αγήματα είχαν αποβιβάσει στο νησί και οι Μεγάλες Δυνάμεις, που απαγόρευσαν κάθε περαιτέρω επιθετική ενέργεια στον Βάσσο και τους άνδρες του. Με την παρουσία ελληνικών δυνάμεων στην Κρήτη, ο Σουλτάνος δεν είχε άλλη δυνατότητα, παρά να κηρύξει τον πόλεμο κατά της Ελλάδας. Το έπραξε στις 5 Απριλίου 1897.

Την εποχή εκείνη, η ελληνοτουρκική μεθόριος διέτρεχε τη γραμμή από την Άρτα έως τις νοτιοανατολικές προσβάσεις του Ολύμπου. Οι Οθωμανοί συγκέντρωσαν στρατιωτική δύναμη, αποτελούμενη από 121.500 άνδρες και 1.300 ιππείς, με αρχηγό τον Ετέμ Πασά και γερμανούς συμβούλους. Οι ελληνικές δυνάμεις παρέταξαν 54.000 άνδρες και 500 ιππείς, με επικεφαλής τον διάδοχο Κωνσταντίνο.

Η πρώτη εβδομάδα των πολεμικών επιχειρήσεων (6-11 Απριλίου) αναλώθηκε σε μάχη χαρακωμάτων κατά μήκος των Θεσσαλικών συνόρων. Στις 11 Απριλίου, ο Ετέμ Πασάς και οι άνδρες του εισήλθαν στο ελληνικό έδαφος από τα στενά της Μελούνας και διέσπασαν γρήγορα τις ελληνικές δυνάμεις στον Τύρναβο (12 Απριλίου). Οι Έλληνες στρατιώτες υποχώρησαν άτακτα και συμπύχθηκαν στα Φάρσαλα, όπου αντίταξαν νέα γραμμή άμυνας. Η Λάρισα αφέθηκε στην τύχη της και καταλήφθηκε από τους Τούρκους στις 13 Απριλίου, αφού προηγουμένως είχε εκκενωθεί από τους κατοίκους της. Την ίδια μέρα, τουρκική δύναμη κατευθύνθηκε στο Βελεστίνο, όπου αντιμετωπίστηκε από τον Συνταγματάρχη Σμολένσκη και την ταξιαρχία του.

Με πεσμένο το ηθικό, οι Έλληνες υπέστψαν και νέα ήττα στα Φάρσαλα, στις 24 Απριλίου, υποχωρώντας αυτή τη φορά με τάξη. Ο Σμολένσκης διατάχθηκε να εγκαταλείψει το Βελεστίνο και να μεταβεί με τις δυνάμεις του στον Δομοκό, όπου οι Έλληνες προετοιμάζαν νέα γραμμή άμυνας. Μάταια, όμως, αφού ο υπέρτερος τουρκικός στρατός πέτυχε μια ακόμη νίκη στις 5 Μαΐου, έχοντας πλέον ανοικτό το δρόμο για την Αθήνα. Σε μια ύστατη προσπάθεια, ο Σμολένσκης, που αποδείχθηκε ο πιο αξιόπιστος στρατιωτικός, διατάχθηκε από τον Κωνσταντίνο να κρατήσει το πέρασμα στις Θερμοπύλες. Δεν χρειάστηκε, γιατί επενέβησαν οι Μεγάλες Δυνάμεις.

Ο τσάρος Νικόλαος Β', συγγενής εκ μέρους του έλληνα βασιλιά Γεωργίου Α', έπεισε τον Σουλτάνο να διατάξει κατάπαυση του πυρός. Το σχετικό πρωτόκολλο υπογράφηκε στο χωριό Ταράτσα της Λαμίας στις 8 Μαΐου 1897, με τους Οθωμανούς να έχουν ανακαταλάβει όλη τη Θεσσαλία. Στο μέτωπο της Ηπείρου η ανακωχή έγινε μία μέρα νωρίτερα (7 Μαΐου 1897). Τα πράγματα εκεί είχαν εξελιχθεί καλύτερα για τον Ελληνικό Στρατό. Οι δυνάμεις του συνταγματάρχη Μάνου όχι μόνο κράτησαν στη γραμμή Άρτας - Πέτα, αλλά προήλασαν και μέσα στο τουρκικό έδαφος. Οι απώλειες για την ελληνική πλευρά ήταν 672 νεκροί, 2.383 τραυματίες και 252 αιχμάλωτοι και για την τουρκική 1.111 νεκροί, 3.238 τραυματίες και 15 αιχμάλωτοι.

Οι βασικότερες αιτίες για την εθνική ντροπή του 1897 ήταν η έλλειψη διορατικότητας από την πολιτική τάξη και το απαράσκευο του ελληνικού στρατού. Η κυβέρνηση Δηλιγιάννη, για να αντιμετωπίσει το οικονομικό πρόβλημα της χώρας, είχε περικόψει τις στρατιωτικές δαπάνες, ενώ ο κομματισμός βασίλευε στο στρατό, με την προαγωγή στις ανώτερες θέσεις ανίκανων αξιωματικών.

Το οριστικό τέλος του ελληνοτουρκικού πολέμου γράφτηκε στις 22 Νοεμβρίου 1897 στην Κωνσταντινούπολη, με καταρρακωμένο το γόπτρο της χώρας και την υπερηφάνεια των Ελλήνων. Ο Θεόδωρος Δηλιγιάννης είχε παραιτηθεί υπό το βάρος της ήττας και τη Συνθήκη της Κωνσταντινούπολης υπέγραψε ο Αλέξανδρος Ζαΐμης. Με τη συμφωνία, που επεξεργάστηκαν οι Μεγάλες Δυνάμεις, οι εδαφικές απώλειες για την Ελλάδα ήταν μικρές, αφού επανέκτησε τη Θεσσαλία, την οποία είχε χάσει στο πεδίο της μάχης.